कक्षा ६ को "हाम्रो नेपाली किताब" र "रसिलो नेपाली" भित्र समाविष्ट नमुना अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

शिक्षा शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत सुकुना बहुमुखी क्याम्पस नेपाली शिक्षा विभाग
स्नातकोत्तर (एम. एड्.) द्वितीय वर्षको नेपाली शिक्षा (कोड नं. ५९८)
विषयको प्रयोजनका निमित्त प्रस्तुत शोधपत्र

२०६८/२०६९

शोधार्थी

ढाकाकुमारी पराजुली
त्रि. वि. दर्ता नं. ९-२-२१४-४२५-२००५
क्याम्पस क्रमाङ्क : २७१
परीक्षा क्रमाङ्क : २१४०२११
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नेपाली भाषा शिक्षण विभाग, शिक्षा शास्त्र सङ्काय
सुकुना बहुमुखी क्याम्पस
इन्द्रपुर,मोरङ

२०६९/2012

सिफारिस पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षा शास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षा विभाग अन्तर्गत ढाका पराजुलीले मेरो निर्देशनमा “कक्षा ६ को हाम्रो नेपाली किताब र रसिलो नेपाली”मा समाविष्ट नमुना अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन शीर्षकमा तयार गरिएको यो शोधपत्र परिश्रमपूर्वक तयार गर्नुभएको हो । उहाँको यस अध्ययनप्रति म सन्तुष्ट छु । अतः यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

मितिः ....

स्वीकृति-पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, शिक्षा शास्त्र सङ्काय नेपाली भाषा शिक्षा विभाग अन्तर्गत स्नातकोत्तर तह द्वितीय वर्षको नेपाली शिक्षा विषयको पाठ्यक्रम अनुसार नेपाली शिक्षा (कोड नं. ५९८) पाठ्यांशका निमित्त ढाकाकुमारी पराजुलीद्वारा "कक्षा-६ को **'हाम्रो नेपाली किताब र रसिलो नेपालीमा समाविष्ट नमुना अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन**' शीर्षकमा तयार गरिएको यो शोधपत्र स्नातकोत्तर उपाधिका लागि उचित देखिएकाले स्वीकृति प्रदान गरिएको छ ।

मूल्याङ्कन समिति

नाम	हस्ताक्षर
१.	....
२.	....
३.	....

मिति : ....

कृतज्ञता ज्ञापन

कक्षा ६ को हाम्रो नेपाली किताब र रसिलो नेपाली मा समाविष्ट अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र आदरणीय गुरु तथा उपप्राध्यापक श्री प्रेमप्रसाद भट्टराईज्यूको निर्देशनमा रही तयार पारेकी हुँ । यस शोधपत्रको शीर्षक चयनदेखि लिएर विभिन्न समयमा सल्लाह, सुझाव र सम्पादनसम्म उहाँकै निर्देशनमा भएको र उहाँकै सहयोगले गर्दा नै प्रस्तुत शोध सिङ्गो रुप प्राप्त गर्न सकेको हो भन्ने कुरामा कुनै दुईमत छैन । आफ्ना व्यक्तिगत समस्याका बावजुद पनि झर्को र बोझ नमानी मूल्यवान समय उपलब्ध गराई यस शोधपत्रलाई परिष्कार र परिमार्जन गरिदिनु भएकोमा उहाँप्रति हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछु ।

यसैगरी शोधपत्र लेखनका क्रममा समय -समयमा आवश्यक सुझाव र निर्देशन दिनुहुने आदरणीय गुरुहरू अमृत आचार्य, गेहेन्द्र खनाल, मोहन काफ्ले र सुकुना बहुमुखी क्याम्पस नेपाली विभागलाई हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । त्यस्तै यस शोध लेखनका क्रममा सबैभन्दा ठूलो सल्लाह, सुझाव र सहयोग पुऱ्याउने मेरा अनन्य मित्रहरू सावित्रा सुवेदी, लक्ष्मी सुवेदी, कृष्णकुमारी तिम्सिना र हरिमाया सुवेदीलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु । यसैगरी विभिन्न घरायसी कामका बावजुद पनि मलाई भरपूर समय उपलब्ध गराई मेरो अध्ययन र लेखनका निम्ति निरन्तर प्रेरणा र हौसला दिने मेरा सम्पूर्ण परिवारज्यूप्रति हार्दिक कृतज्ञता प्रकट गर्दछु । यसैगरी कम्प्युटर टाइप तथा सेटिङ गर्नुहुने दुर्गाप्रसाद खरेलज्यूप्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्न चाहन्छु ।

मिति : २०६९।६।२५

प्रस्तोता

ढाकाकुमारी पराजुली

त्रि. वि. दर्ता नं. ९-२-२१४-४२५-२००५
क्याम्पस क्रमाङ्क : २७१
परीक्षा क्रमाङ्क : २१४०२११
त्रिभुवन विश्वविद्यालय
नेपाली भाषा शिक्षण विभाग
शिक्षा शास्त्र सङ्काय
सुकुना बहुमुखी क्याम्पस

विषय- सूची

अध्याय एक : परिचय

१.१ शोध शीर्षक १

१.२ शोध प्रयोजन १

१.३ समस्याकथन १

१.४ शोधको उद्देश्य १

१.५ अध्ययनको औचित्य २

१.६ अध्ययनको सीमा २

१.७ अध्ययन विधि ३

१.८ शोधको रूपरेखा ३

अध्याय दुई : पूर्वकार्यको समीक्षा ४ - ६

अध्याय तीन : नमुना अभ्यासको सैद्धान्तिक अवधारणा ७-१३

३.१ परिचय ७

३.२ नमुना अभ्यासको महत्व ९

३.३ नमुना अभ्यासमा समावेश गरिने प्रश्नका किसिम १०

३.३.१ मूल्याङ्कनात्मक र अभ्यासात्मक प्रश्न १०

३.३.२ विषयवस्तुमा आधारित प्रश्न १०

३.३.३ भाषिक सीपमा आधारित प्रश्न ११

३.४ प्रश्नको स्वरुप ११

३.४.१ विषयगत प्रश्न १२

३.४.२ बस्तुगत प्रश्न १२

३.५ प्रश्नका प्रकृति १२

अध्याय चार : व्याख्या तथा विश्लेषण १४- ३१

४.१ परिचय १४

४.२ 'हाम्रो नेपाली किताब' कक्षा ६ मा प्रयुक्त नमुना अभ्यासहरूको विश्लेषण १९

४.२.१ शब्दार्थको व्याख्या तथा विश्लेषण २०

४.२.२ विधासम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण २१

४.२.३ व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण २३

४.२.४ भाषिक सीपसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण २४
४.३. 'रसिलो नेपाली' कक्षा ६मा प्रयुक्त नमुना अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण २५
४.३.१ शब्दार्थको व्याख्या तथा विश्लेषण २६
४.३.२ विधासम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण २६
४.३.३ व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण २८
४.३.४ भाषिक सीपसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण ३०
अध्याय पाँच :कक्षा ६ को 'हाम्रो नेपाली किताब' र 'रसिलो नेपाली'मा समाविष्ट नमुना अभ्यासको तुलना ३२-४१
५.१ शब्दार्थको तुलनात्मक अध्ययन ३२
५.२ विधासम्बन्धी अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन ३४
५.३ व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन ३७
५.४ भाषिक सीपसम्बन्धी अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन ४१
अध्याय छ : निष्कर्ष र सुझाव ४२-५०
६.१ निष्कर्ष ४२
६.१.१ 'हाम्रो नेपाली किताब' ४२
६.१.२ 'रसिलो नेपाली' ४३
६.१.३ निष्कर्ष ४४
६.२ सुझावहरू ४५
६.३ शैक्षणिक प्रयोजन ४७
६.४ भावी अनुसन्धानका लागि सम्भावित शीर्षकहरू ४८
सन्दर्भ सामग्री ४९-५०
पुस्तक
अप्रकाशित शोधपत्रहरू

तालिका-सूची

सङ्ख्या	नाम	पृष्ठ
१	शब्दार्थको व्याख्या तथा विश्लेषण	२०
२	विधासम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	२१
३	व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	२३
४	भाषिक सीपसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	२४
५	शब्दार्थको व्याख्या तथा विश्लेषण	२६
६	विधासम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	२६
७	व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासहरूको विवरण	२८
८	भाषिक सीपसम्बन्धी अभ्यासको व्याख्या तथा विश्लेषण	३०
९	कठिन शब्दार्थको तुलनात्मक विवरण	३२
१०.	विधासँग सम्बन्धित अभ्यासहरूको तुलनात्मक अध्ययन	३४
११	व्याकरणसम्बन्धी अभ्यासको तुलनात्मक अध्ययन	३७